מגזין | אנשים

"בילדותי חלמתי להיות ספרנית, היום אני חוקרת את התחום"

ד"ר טלי אשר (58), חברת סגל בבית ספר מנדל למנהיגות חינוכית, משוררת, סופרת ומגישת ההסכת "מי רוצה נס"

מערכת מוסף שבת · שבת מקור ראשון · ד' בחשון ה'תשפ"ז · 15.10.2026 | 22:10

ד"ר טלי אשר | צילום: יוסי אלוני

תכולת הספרייה אחד מחלומות ילדותי היה להיות ספרנית. זה לא קרה, אבל היום אני חוקרת את משמעויות הספרייה בספרות העברית. הספריות בביתי הן מוטיב שמחבר בין החדרים. הוריי הגיעו ארצה ללא ספרים אחרי מלחמת העולם השנייה, ושניהם הפכו לאנשים קוראים שהקפידו לצבור ספרייה. בין ספריי עותק של הספר "פִּתחו את השער" מאת קדיה מולודובסקי, שאמי קיבלה מהמורה שלה לעברית בעליית הנוער ב־1946, ובו הקדשה "לדבורה המשוררת". יש גם ספר שהקדיש לי אבי, "בגוב האריות" מאת נחמה טק, העוסק בסיפור חייו של אוסוולד רופאייזן שהציל מאות יהודים ובהם אבי. בהקדשה הוא כתב: "לבתי, דור שני אשר הכירה היטב את גיבור הספר".

שיטת מיון הספרים שלי מאורגנים בקפידה. ספרות מקור בנפרד מספרות מתורגמת, סופרים בנפרד מסופרות, עיון בנפרד מפרוזה, ומחולק לפי תחומים. יש ספריית ילדים ונוער, שהיא בעיקר מזכרת לשנותיהן המוקדמות של בנותיי. המדפים הענֻפים ביותר הם בתחומי ספרות ופסיכולוגיה. אני חולמת על ניקוי הספרייה והשארת ספרים שחשובים לי במיוחד, אבל בכל פעם שאני מנסה לעשות זאת, רק ספר אחד או שניים מוצאים את דרכם החוצה. בתחתית הספרייה שבחדר העבודה שלי יש מדף ובו ספרים שכתבתי, לצד כתבי עת ואנתולוגיות שהשתתפתי בהם. המדף הזה הוא כמו קרקעית זעירה שאני עומדת עליה.

מדף קרוב ללב ספריית השירה, שהיא היפה בספריות הבית. מעת לעת אני פותחת ספר שירה – רביקוביץ, הרכבי, אלירז, פרייל, ישורון – קוראת בו ובעצם נותנת לו לקרוא אותי. יש לי מדפי שואה – ספרים שאבי קרא בשקיקה, מנסֶה לפענח איך קרה מה שקרה, מבין ולא מבין. ביניהם אפשר למצוא את אנציקלופדיית השואה, שנרכשה אף שאבי ממילא נשא במוחו את רוב המידע האצור בה, וגם את מתנת בת־המצווה שהעניקה לי אימי, "מאה ילדים שלי" מאת לנה קיכלר־זילברמן, כדי שאהיה גם אני נשאית נאמנה של הזיכרון.

על ארבעה ספרים

עדות / שושנה פלמן ודורי לאוב

עוד כתבות בנושא

- עמותת "מנציחים" מפרסמת ב"חומש הגיבורים" את דבריו של קצין גולני שנפל
- אחותו של ראש השב"כ רוצה להיות חברת כנסת: "אנחנו פה כדי להישאר"
- אוצרות גנובים בני 2,800 שנה נחשפו בגוש דן - 22 מהם הוחזרו ליוון

רסלינג

המחברים הם מעצבי חקר הטראומה והעדות, שהתמחו בעדויות של שורדי שואה. לאוב, איש מעורר השראה, מחויב לתיעוד הנרטיבים ההיסטוריים אך לא פחות מכך לעדים עצמם. הוא ידע לראות את האדם שמולו ומתוך כך להנכיח סיפורים. הוא מתאר הקשבה כיכולת לפנות מקום. פלמן ראתה בעדות פעולת מסירה, שבה הנמען שותף ליצירת המשמעות, ומכאן החשיבות שנדע להיות עדים ולעמוד בכך. השילוב של היות עד והיות הד מקפל בתוכו אמת גדולה.

עדות
משבר העדים בספרות, בפסיכואנליזה ובהיסטוריה
שושנה פלמן ודורי לאוב

עדות | צילום:

שנת הגנן / קארל צ'אפק

בבל

ספרון צנוע המתאר את חייה של הגינה לאורך תריסר חודשים באופן ציורי, ענוג וממגנט. צ'אפק משרטט את האופן שבו הגנן מגדל את הגינה ואת הדרכים שבהן הגינה, מצידה, מגדלת אותו; מלמדת אותו שאכן, יום אחד, היא תשֹגה ותלבלב, אבל עד אז צריך לעשות פעולות פשוטות – להשקות, לנכש עשבים ולברור חצץ. אני מוצאת מזור במחזוריות ובתביעה המתמדת לגנַן. לדברי צ'אפק, גנן אמיתי מגדל אדמה ולא פרחים. כמה מאתגר להבחין בין השניים במרחבי חיים אחרים.

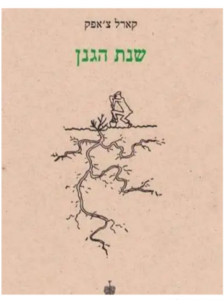

שנת הגנן | צילום:

מול כוכבים ועפר / אברהם חלפי

הקיבוץ המאוחד

את ספר השירה הזה מצאתי בחנות יד שנייה קטנה ודחוסה, בבוקר זוגי וגשום. אני זוכרת שפתחתי אותו בשיר "קָשֶׁה בַּלַּיְלָה בְּלִי אָדָם / לֹא טוֹב בַּיּוֹם עִם אֲנָשִׁים", והרגשתי חץ שננעץ בדיאלקטיקת חיי. חלפי מניח בכפיפה אחת כמיהות סותרות. מצד אחד תחושת חידלון, מצד שני יופייה של הפואטיקה מאפשר לאחוז במבוי האנושי הסתום. "חַיֵּי מְחַכִּים בְּזָוִית / וְהֵם עֲצוּמֵי עֵינַיִם. // אַךְ אִם תְּפַקַּחְנָה עֵינַי פִּתְאֹם, / אוּלַי לֹא תִּרְאֶינָה אוֹר יוֹם".

מול
כוכבים
ועפר
הוצאת הקיבוץ
אברהם
חלפי
שירים

מול כוכבים ועפר | צילום:

דם הוא רעל קדוש / אדריין ריץ'

קשב לשירה

בנותיי מפליאות להעניק לי מתנות יום־הולדת מדויקות ומשובבות־נפש. זה ספר שקיבלתי מהן, ובו השורות: "אֲנַחְנוּ נָעִים – אַךְ מִלּוֹתֵינוּ נִצָּבוֹת בַּמָּקוֹם / נְהִיוֹת אַחְרָאִיּוֹת / לְיוֹתֵר מִשֶּׁהִתְכַּוַּנּוּ // וְזוֹ הַזְּכוּת לְמִלּוּלִיּוּת". בהקדשה לספר הן כתבו: "תודה שאת גורמת לנו להרגיש שיש לנו זכות למילוליות, מקוות שתמשיכי לממש את זו שלך מעל כל במה אפשרית". הזכות למילוליות מחלצת אותי מהכמעט אל הממשי ומהאַין אל היֵּש. ריץ' משתמשת בזכות הזו כדי לתת ביטוי לשְׁתוּק ולתבוע לו מקום.

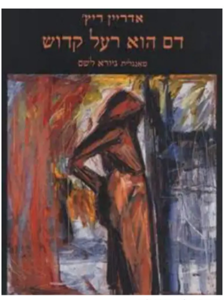

דם הוא רעל קדוש | צילום:

עוד כתבות בנושא

נורית זרחי מחכה לרגע שבו הבינה המלאכותית תעזור לה לשלוף ספר...
נורית זרחי (84), כלת פרס ישראל בתחום הספרות והשירה לשנת תשפ"א. לאחרונה קיבלה פרס מפעל חיים מטעם אקו"ם. ספרה החדש "כמו הר" ראה אור בהוצאת עם עובד
מערכת מוסף שבת

עודכן ב ד' בחשון ה'תשפ"ז · 15.10.2026 | 20:37

תגיות
טלי אשר | אוסף פרטי | ספרים | שבת

שיחה
התחברות | הרשמה
כתוב תגובה ראשונה...
נראה שאף אחד עדיין לא שיתף את מחשבותיו בנושא זה
השאירו תגובה כדי שקולכם יישמע ראשון.
מופעל על-ידי OpenWeb
תנאים | פרטיות | משוב

הכי מעניין

1 מבט לסעודיה ילמד מה איראן רצתה לעשות לישראל ולמה זה לא קרה
אלי קלוטשטיין

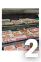

2 50 מעלות במקררים: מתקפת סייבר חוללה הרס במאות סופרמרקטים
רויטרס

3 דיווח: איראן מעלה הילוך בהיערכות למערכה הבאה
דסק החוץ

4 בואו מוכנים: כך תענו למי שמאשים את ישראל בג'נוסייד
דוד זבולוני

5 בזמן המשפט של פעיל הר הבית התפתח ויכוח לשוני שהוביל לביטול כתב אישום
ארנון סגל

כל הזכויות שמורות למקור ראשון ©